

5
יוסף ושושנה בן-ברית
חבת ציון 38885
טל: 06-365365

חקר עמנו

(המכון לחקר הפסיכולוגיה של העם היהודי בזמננו
בארץ ובחפוצות)

ע"ש פרופ' אריה טרטקובר

לשכת בני-ברית, תל-אביב

הקשר והיחס בין הישראלים ויהודי התפוצות
מאת
יוסף בן ברית

ראשי פרקים

1. בעבר ההסטורי הרחוק: ארץ-ישראל ויהודי בבל, פרס, מצרים ועוד - השפעות הדדיות.
2. השפעת העליות לארץ-ישראל: החל מגירוש ספרד ועד לעליית הבילויים - מעליות החלוצים ועד קום המדינה - מקום המדינה ועד עתה.
3. גישות ציוניות ואנטי-ציוניות בין יהודי התפוצות, החל משבתאי צבי ועד לימינו.
4. גישות חיוביות ולא חיוביות של בני ארץ-ישראל כלפי יהודי התפוצות, החל מקום המדינה ועד עתה.
5. הקיטוב החרבותי, המנטלי והפוליטי במדינת ישראל - תוצאה של השפעות זרות אשר דבקו בקיבוצי היהודים בגלויות נכר.

הוצאת "המכון לחקר עמנו"
ט"ו כסלו, תשמ"ט (נובמבר, 1988)

לא למכירה

2

14 בגין כל חובתי (בני)
 15 בגין חקרי חמני (דברות)

זוגות נאמרו

- 1 אפרה ויהודה
- 2 יערה ונסרה
- 3 אהרן ורחל
- 4 שלומון ואג
- 5 אלי ת"מ טובולסקי
- 6 ורצא ורטה
- 7 אביבה הימן ונחום
- 8 דובל מילר
- 9 יוק גרפין
- 10 מאורה קפלן
- 11 יגן
- 12 נירה
- 13 דב יוק ונאסי יחוסק
- 14 חנה לביאני חברה
- 15 כהרה ג'ן
- 16 גילה איון
- 17 לרה מסנ' הרותה חברה
- 18 (מלכה נוימן - יוליה במכפ' חברה
- 19 אלה ניצ'ק חיים (מלכה חברה
- 20 יק ציון טרילאי מרבה חברה ספרן
- 21 מרבה טלוי - טירג צב
- 22 יוליה רבאן (מרימורה) קוטצ'קו-שולצ'ק 15, Gattikon-Schulzweg 8136
- 23 צבי קומץ חברה (1991)
- 24 מרים אלפרה-יחוסק (1991)
- 25 אסתר ואריה אלוקטל רענני (1991)
- 26 אליהו צומר - נני - ארה' (1992)
- 27 אביבה נחום הימן - חוב קפול אביב
- 28 אסתר פרידל'ן - מלל'ה פני - ים (1996) לוקה הרמלי' קיג סכנון ארטה

29. אפרה-ב-1991 / קרנה קרנה-1996

29. הכון ורמן / 23
 מיכאל אדלר. 2003

הקשר והיחס בין הישראלים ויהודי התפוצות
מאת
יוסף בן-ברית

המשתתפים בדיון
=====

1. יוסף ברנע
2. מרדכי בר-יוסף
3. ד"ר אריה בן-יוסף
4. יוסף קורץ

סיכום: יוסף בן-ברית

כל הזכויות שמורות ל"מכון לחקר עמנו"

©

אין להשתמש בכל צורה שהיא בחומר החוברת "חקר עמנו" בלי רשות המכון.

חברי המערכת

ד"ר דב סגל
אלכסנדר מנור
ד"ר אריה בן-יוסף
העורכת הראשית -
ד"ר מרים רייטר-צדק

כתובת: מעלה הצופים 8, רמת-גן, 52483, טלפון: 722752 - 03

ישראל

על המרצה יוסף בן בריח
=====

1. יוסף בן בריח העפיל ארצה בסוף שנת 1944 בגיל 19 אחרי שהצליח, בעזרת גופים יהודיים מחתרתיים בצרפת, להמלט מצפורני הנאצים ימ"ש ולהגיע בבריחה נועזת לספרד ולארץ-ישראל. דרך בריחה זו ראויה לחיעוד יוחר ציבורי, כדי להעלות על נס את פעלם הרב של אישים ושל ארגונים יהודיים אשר אחדו אה כוחם להצלח יהודיים:
 - א. ארגון העזרה הסוציאלית היהודית בצרפת O.S.E. בראשו פעלה הגב' אנדרה סלומון זצ"ל, שנפטרה בירושלים לפני שלוש שנים. בהצניעה חלקה הרב בהצלח ילדים ונוער מן השואה. יהא זכרה מונצח בזה.
 - ב. ארגון הצופים היהודיים הצרפתיים E.I.F., מנהיג הקבוצה לה השתייך המרצה - ד"ר שמעון המל - חבר בקבוץ עין-הנציב לאיט.
 - ג. המחנת הלוחמת היהודית A.J., אשר דאגה להקים רשת של לוחמי מחתרת יהודיים, אך גם למצא דרכי בריחה לציונים מבין היהודים, אשר רצו להצטרף למאבק הישוב היהודי בארץ-ישראל.
 - ד. השליחים העלומים של הישוב העברי מארץ-ישראל באירופה הכבושה. לגופים אלה ולאישיה עלומי-השם מקדיש המרצה יוסף בן בריח הרצאה זו.
2. בארץ עסק המרצה בחלוציות ובחקלאות ואחר כך התמסר לחינוך. לפני שלוש שנים פרש ממערכת החינוך הממלכתית, אחרי מלאו 35 שנות חינוך, זאת כדי לסיים מחקר הסטורי-משפחתי בן שנים רבות וכדי להעלות קורות משפחתו בכתובים. זהו סיפור של מאבק ההשרדות היהודית של דורות קודמים ודורו שלו. הרצאה זו היא פרי מחקר הסטורי זה ומסקנותיו הרוחניים - מחשבתיים.

(המרכז ליעץ ולתמוך לפרסום המחקר המקיף כולו, מתבקש להתקשר עם המחבר חיבת ציון 38885, טל' 063-65365)

= = =

על המרצה יוסף בן ברית .

נולד בקהילת אה"ו, אלטונה-המבורג-וונסבק. קדמוניו היו ממיסדי הקהילה היהודית-פורטוגזית הראשונה בהמבורג ואחריה בעיר הספרדנית גלוקשטט, בראשית המאה הנ"ה 17. המרצה ערך מחקר מקיף רב-שנים כדי לאמת שמדע זה. הצליח לשחזר 450 שנים של הסטוריה משפחתית ומדינית כללית, המחזירה אותו אל תקופת האנוסים בפורטוגל, ממנה נמלטו בני הרוג האינקוויזיציה, שהם גרעיני בית אביו ובית אמו לעתיד. כעת קשר קשר עם ארכיון האינקוויזיציה, וגילה את תיק האישום והמשפט של קדמונו האנוס.

עבר את אימי הנאציזם, נדד לבלגיה, צרפת וספרד בשנות השואה, 1939-1944. בסוף 1944 הגיע על סיפון אניה פורטוגזית לארץ האבות. לקחי ההסטוריה של בית אבותיו בגלויות שונות, תוך מאבק מתמיד על הקיום הפיסי היהודי, עצבו את השקפותיו הלאומיות, כעין "איך חכם כבעל הנסיון". נסיון הדורות הם לו נר לדורות הבאים.

למד כנער בבית הספר היהודי-ריאלי תלמוד תורה בהמבורג, אשר הרט על דגלו החינוכי "תורה ומדע ודרך ארץ".

לאח"כ למד בב"ס לא יהודי בבלגיה במגמה חקלאית. עם פלישת הגרמנים הגיע כפליט לדרום צרפת, היה אסיר מחנה ריכוז צרפתי, הוצא במחתרת והי כפועל חקלאי לא-יהודי. לבסוף ברח עם קבוצת נוער ציוני לספרד.

הינו אותו-דידקט בתחומי ההשכלה הבסיסית. השתלם בארץ בתחומי הוראה שונים. עבד כמורה מהנך במשך 18 שנה. ניהל מרכז פדגוגי אזורי בחדרה במשך 20 שנה. היה חבר ויו"ר ועד מנהלי המרכזים הפדגוגיים במשך תקופה ארוכה. נחשב לחלוץ המשחק החינוכי ושילובו בחינוך הפורמלי והלא פורמלי במשרד החינוך. הוציא לאור חוברות שונות בתחום המשחק החינוכי, אחדות-ישראל, הסטוריו-גרפיה עברית-כללית.

הצטרף לשורת המרצים במכון לחקר עם ישראל ב-1985.

יוסף בן ברית

הפסיכולוגיה של הקשר בין הישראלים ויהודי התפוצות.

מבוא: לפני סקירתי ההסטורית המשוה, נחוץ לדעתי בפודום זה של פסיכולוגים לנתח בעיית הקשר או ההתמודדות בין יהודי א"י לבין קיבוצים חזקים של יהודים בגלות זו או אחרת מן הבחינה הפסיכולוגית-חברתית.

יסלחונא אלה ממאזיני המלומדים אם אעשה השוואות מן החחום הביולוגי של כל החי על אדמתנו, היותי ביולוג במקורי המקצועי. בעולם הצומח והחי קיים מאבק מתמיד על תחומי מחיה ושליטה. גם האדם פועל ע"פ אינסטינקט ראשוני זה להבטחת קיומו האישי, המשפחתי, הקבוצתי עד לרמה הלאומית.

אך אם בעולם הצומח והחי מקיף מאבק אינסטינקטיבי זה תחומי המזון (מרחבי מקורות המזון) והבטחת הרבייה (תחום הקן, ההפריה וההגנה על המשפחה), מאבק המתבטא בחברה האדם המתקדם בכיבוש מקורות אנרגיה, יצור כלכלי ושיווק, (גיאוגרפיה, מדיניות וצבאית) תוחם האדם התרבותי תחום התמודדות ומאבק נוסף: תחום ההשפעה הרוחנית-האידיאית-הדתית. וכך. לגבי התפיסה והשיטה השלטונית.

מכאן מלחמות הדתות (אלילות-יהדות-נצרות-אסלם בתחומי ההסטוריה שלנו, אך גם בודהיזם ושינטו רחוק מאחור) ומלחמות בין מטטרים שונים בכל הדורות (מלוכניים, רפובליקניים, עממיים, קומוניסטיים, סוציאליסטיים, קפיטליסטיים, פשיסטיים וכ"י)

מאבקים כאלה מתקיימים כל העת גם בתחומי חיינו הקרובים והפנימיים-חברתיים: במשפחה, בתחום המקצועי, בבית המשותף, בשכונה ואף בתחומים התרבותיים.

אנשים תרבותיים מחונכים מצליחים לעדן ביטויי מאבק כאלה, לרסן אותם, לתרגמם ל סובלימציה מקובלת בחברה. (הדברות שקטה, משחקים, ספורט, דיון וויכוח, התבדחות הומוריסטית)

אנשים ברמות נמוכות מבחינה נפשית מבטאים מאבקים כאלה ללא פרופורציה לתועלת אמיחית, או לצדקה "מלחמתם" נגד "הפולש הזר לתחום מחייתם" המדומה. מאבק על פרטטיג"ה ללא טעם מערער הרבה מתחומי חיינו, הקטנים כגדולים!

הנושא בו אנו דנים כאן, אינו נקי, לדעתי, גם ממאבקים על הפרטטיג"ה: מי חשוב יותר? מי משפיע יותר? מי שולט יותר? לענייננו: הגולה או ארץ-ישראל, מי חשוב ממי? מי גדול ממי? מי משפיע יותר בתחומי הכלכלה, בתחומי המדיניות, בתחומי הקיום היהודי-הפיסי-הרוחני?

זה אולי הסבר לשאיפת יהודי ארה"ב להביא אליהם מירב יוצאי ברית המועצות?

לכן אולי נסיון חלק ממנהיגי היהודים באמריקה להשפיע על מאבקי כוח פנימיים של יהודי א"י? יהיו פוליטיים ממש, או יהיו על דרך הקביעה ההלכתית היהודית המקורית של קבלת לא-יהודי לחוך שורות היהדות והיהודים בארץ-ישראל על פי חוק השבות הישראלי!

1. בעבר ההסטורי הרחוק: יהודי א"י ובבל, פרס, מצרים ועוד.

השפעות הדדיות:

במשך 210 שנים חיו בני יעקב-ישראל בממלכת מצרים, אחרי שיוסף גורש מקרב משפחת האחים מתוך קנאה, יותר נכון עקב חשש מרצונו לשלוט, כבכור האם האהובה. הפתעה ההסטוריה: יוסף מגורש זה מפלס לשבטי משפחתו את הדרך אל הגולה שלו ואל מעמד רם של יועצים ומנהלי הכלכלה המצרית! ... ובני ישראל פרו וישרצו וירבו "ויעצמו" במאוד, וחמלא הארץ אותם... ע"פ ההגדה הם היו "מצוינים" שם.

החגובה הטבעית לכך היתה קנאת המצרים ובמיוחד קנאת השליטים החדשים, המאוחרים. רק עקב שעבוד אכזרי ביותר, הוצאו "ביד חזקה" מכור ההיתוך, מן הגלות, ממ"ס שערי סומאח החרבות הזרה. במדבר, אחרי מתן תורת החרות התרבותית-רוחנית, סרבו רוב מנהיגי השבטים להוליך את משפחותיהם אל העצמאות המחייבת מאבק על חירות תוך נחישות רוחנית ופיסית. העדיפו גלות מרצון, "סיר בשר" בצלים ושומים אצל עם זר, מאחריות לאומית עצמאית תוך טיפוח היחוד הרוחני העברי. אך מה שלא עשה הרצון העצמי עשה "הזמן" והמאורעות המתפתחים כאילו בדרך הטבע אל כיבוש הארץ והתנחלות.

175 של שופטים ומאבקי חירות נגד עמים עוינים מסביב, ו- 97 שנים, שלושה דורות של מלוכה מאוחדת ... ופילוג. הסיבה? קנאת שליטים על השלטון.

ממלכת ישראל הגדולה והחזקה יחסית, מעורעת שוב ושוב על ידי קנאת שליטים זה בזה. 19 אישים מ 9 בחי-אב רוצחים זה את זה בחקופה של 206 שנים כדי לשלוט! (7-10 שליטים מתחלפים באופן טבעי היו מספיקים לתקופה כזו). גם המלחמות הכפויות מבחוז על ידי מלכי ארם ואשור אינם מרפאים את הקנאות השלטונית מכפונים. הסוף הטבעי המר: הגליה ואבדן אוכלוסי ישראל במרחבי נבר. ללא התרבות הישראלית-עברית אבד קיומם לעד מישראל.

ביהודה השכנה מתקיימת מעט יותר מה שקרוי מאז יהודה - ההכרה בשלטון-על של מלך עליון מקסינה יצר שלטוני אבסולוטי אנושי. פחות קנאת שליטים זה בזה. יותר המשכיות טבעית, יותר אחדות. אחרי 342 שנים של קיום נפרד מממלכת ישראל השכנה, באה ההגליה הכפויה על ידי בבל.

עם התמוטטות ממלכה זו והכרזת כורש הפרסי עולים החלוצים שבצרו וזרובבל לקומם את הריסות ירושלים והמקדש. אך רק אחרי השלטת אסתר ומרדכי היהודי על מדיניות הממלכה הפרסית הנרחבת, עולים עזרא הסופר ונחמיה המדינאי ומחדשים עצמאות יהודית דתית-רוחנית-לאומית ביהודה. אתם רק כ 50 אלף עולים ציונים מגשימים!! רוב צאצאי הגולים מיהודה מעדיפים את הגלות על נוחיותה החומרית. נוח יותר לשלוח קרבנות וכסף וליעץ מרחוק מאשר להתמודד עם בעיות הקיום הלאומי העצמאי ומלחמת קיום מתמדת.

ברצוני להדגיש כאן את חשיבותו של הלובי היהודי בחצר הפרסית להקמתו וחילווקו של המרכז היהודי בארץ ישראל... "ודבים מעמי הארץ מחיהדים, כי נפל פחד היהודים עליהם". עזרא ונחמיה מפעילים בא"י את הנוסחה היהודית על מעמד "מי היא אם יהודיה" וחץ השבוח!

אחרי חורבן הבית הראשון ורצח הממונה מטעם בבל על א"י, גדליה בן אחיקם, ירדה קבוצה גדולה של הנשארים בארץ, ואתם הנביא ירמיהו למצרים. הוקם "מקדש ממלא מקום" במצרים העילית, ב"ב. במשך הזמן הפך זה למוסד קבע. אז נוצרו ויכוחים על ההגמוניה של מקדש בגולה בהעדר מקדש בא"י. הויכוח נסתיים עם בניית הבית השני בירושלים, אך לא לפני חיזוקו של זה ע"י עזרא הסופר מבחינה רוחנית - דתית אבסולוטית ומדינית ע"י נחמיה המדינאי היהודי מפרס ובשם ממלכה זו. אך גם זאת 40 שנה - דור אחד לפחות, אחרי עליית נחמיה ירושלימה! עם קץ הישוב היהודי ב"ב, כ 180 שנים אחרי חורבן הבית הראשון הסתיים הויכוח על ההגמוניה באופן הסטורי-טבעי.

- עם תום התקופה הפרסית ולאחריה הרומית. הן התרבויות המחירניות החלה ההשפעה היוונית והן שיטות השלטון האבסולוטיות שלהם, גרמו של עמים כובשים אלה והן משתפי פעולה מסיבות שונות: נהנתנות לחיקוי שלילי בין חוגים מתבוללים מדעה ומרצון, ונהנתנות שלטונית ופוליטית של חוגים מתבוללים מדעה ומרצון, ונהנתנות אישית מנוגדת למוסר היהודי הזהיר. השלטון הכפייתי עורר גלי מרד. החשמונאים נעזרו נגד היוונים בידי רומא ההולכת ומתחזקת ממערב. כאשר הלכה ובכרה בהמשך הדורות ההשפעה הרומית על א"י, יהודים ושלטונה העצמאי, באה הגלות המזרחית היהודית, הפרתית-פרסית לעזרת הישוב היהודי המאויים בא"י. כבר בימי החשמונאים התייחדו מלכי חדייב במזרח. הלובי היהודי, מורכב מצאצאי גולי הבית הראשון ובתוספת של פליטי א"י מימי רדיפות "אפיפנס המשובע" חמכו עתה בהגמוניה היהודית על א"י, מוסרית, פוליטית ואף צבאית! היתה כאן הזדהות הדדית ארץ-ישראל והגולה, ומאבק משותף, כרצוי.

- ולשאלה שלפנינו: האם הגולה מתחרה תמיד על ההגמוניה עם א"י? או האם היא תומכת ואף מפרה את יושבי א"י הנאלצים להתמודד פיסית ממש וכמובן פוליטית עם בעיות הקיום המדיני והכלכלי? כמובן בו-זמנית זוכה הגולה היהודית בהשפעה מא"י, הן רוחנית, הן מוסרית-מוראלית והן בחיזוק מעמדה הפוליטי בארץ גלותה.

- הגלות הרומית-מערבית היתה קשה לאין שיעור מן הגלות המזרחית! התערבו בה קנאות עובדי האלילים באירופה דאז ושנאת הדת החדשה, הנוצרית, גם זו מבוטסת על הפסיכולוגיה של קנאות השליטה על חסרי המולדת.

- מערב צמחה והתפשטה מזרחה, צפונה ומערבה דת מוחמד והאסלם. עם השתלטותה על נכבשיה הפעילה אף היא מכבש הקנאות המוסלמית, אשר מותנה באותם זמנים ואזורים בהם הזדקקו השליטים ליהודים יודעי ספר ומסחר בין לאומי, בהיותם קשורים לשונית ומסחרית עם אחיהם היהודים מעבר לגבולות ולימים. בא"י נשאר אחרי חורבן ישוב יהודי כפרי אשר מנה עד כ 750 אלף תושבים בארץ המעבר והתיווך, א"י. כאן נוצר הקודקס היהודי ביבנה ובנותיה, מכאן יצא לעולם היהודי הפיוס והתפילה המסודרת בחרוזים. במאה ה' וה' 8 לספ' ה' עברו רבים-רבים מיהודי א"י לספרד שנכבשה זה עתה. זאת בעידוד המוסלמים השליטים החדשים, כדי למלא שם חפקידי מסחר.

- בו-זמנית היה המרכז הבבלי במיטבו: סורא ופומפדיחא, התלמוד הבבלי, האמוראים והסבוראים, סעדיה גאון ועמרם גאון, סידור התפילה.

- הקשר בין חכמי בבל לבין ארץ ישראל היה חיובי. על אף שחכמי א"י לא יכלו להתארגן בישובים גדולים, חיו מפוזרים בכפרי הגליל, בית שאן ובהרי הדרום, עלו אליהם מתכמי בבל כדי לקבל תורה מפיהם, ואו בהם סמכות רוחנית. ההסמכה הרבנית נחנה רק בא"י, כן נושאים כגון תקנות וגזרות ציבוריות, קנסות דבית דין. וזאת על אף שחכמי א"י לא יכלו ליזום וליצור מרכזים תורניים כמו ישיבות-בבל הידועות עד היום; זאת עקב מצבם הפוליטי הירוד של יהודי א"י תחת שלטון רומא. מסימני החקופה הקשה בא"י הוא התלמוד הירושלמי הקצר יחסית לתלמוד הבבלי המפורט, התסר בארגונו הפנימי של הראשון לעומת השני. אך חכמי בבל הקפידו מאוד על כבוד מקומה של א"י בכל נושא וכתודעת הציבור היהודי הבבלי שמנה כ-3 מליון נפש לעומת 4/3 מליון בלבד בא"י. חכמי א"י מצדם הרמו לישיבות בבל בבואם לשם ללמדם תורת א"י. היו אם כן חילופי אישים ומדע בין א"י החלשה מספרית לבין בבל הפורחת כלכלית ופוליטית. ההגמוניה היתה ברורה לסובת המרכז הארץ ישראלי, על אף נתיחותו הפוליטית והמספרית.

לקראת סוף האלף הנוצרי הראשון התרוקנה א"י יותר ויותר מיושביה היהודיים, לטובת גלות עולה ופורחת, עקב הכיבוש המוסלמי, ספרד. גם חמרכז היהודי בבבל שקע לאחר כמעט אלף שנים של פריחה, זאח עקב פלישת המונגולים והדס התרבות במזרח היהודי.

צפון אפריקה בתחילה, ספרד ודרום אשכנז מעט לאחר מכן, נהיו למרכזי היהודים והיהדות הרוחנית!

2. השפעת העליות לארץ ישראל החל מגירוש ספרד, דרך הבילויים- החלוצים ועד לקום המדינה ולאחרי-כן.

3. גישות ציוניות ואנטי-ציוניות בין יהודי התפוצות/הגלויות החל משכתאי צבי ועד לימינו.

5. הקיסוב התרבותי, המנטלי והפוליטי במדינת ישראל הוא תוצאה של השפעות זרות אשר דבקו בקיבוצי היהודים בגלויות נכר! (העדפתי לכרוך שלושת הסעיפים 2,3,5 בהמשך אחד.)

עם התחדשות הישוב היהודי בסבריה ע"י דון יוסף נשיא, ובצפת ע"י ר' יוסף קארו, האר"י הקדוש וחסידיים מרוסיה, בני הדור לאחר גירוש יהודי ספרד, גברה תרבות יהודי ספרד העולים ארצה על תרבותם המקומית העתיקה של הקיבוץ היהודי הקטן מיני קדם, אלה שנקראו ע"י העולים החדשים בזלזול "מסתערבים". היו אז בודאי מאבקי הגמוניה מנהיגותיים, אשר נשכחו במרוצת הדורות הבאים עקב עדיפותם הרוחנית היהודית והתרבותית של העולים החדשים, הספרדים והחסידיים. הספרדים השפיעו אף על החסידיים וכך התפשט "נוטס ספרד" מא"י למזרח אירופה החסידית, כפי שהופץ ענין "פירות ט"ו בשבט" וסדר ט"ו בשבט" מא"י לרוב גלויות ישראל בעולם כמצוות המנהיגות הדתית-רוחנית הצוברת הכרה והוקרה בעולם היהודי בגלויות. חשיבות ארץ ישראל^{האכזבה} והתדלון של גלות מפוארת, עשירה, נחשבת למרכזית מצאה ניהומים בחידוש הארץ ישראליות!

כאשר הציח שבתאי צבי, כמאה שנה מאוחר יותר, את תקוות הציונית של היהודים הנרדפים והמעונים פליטי אינוסי האינקוויזיציה בפורטוגל אשר נמלטו להולנד, המבורג ולונדון, ונמלטי החרב של הצורך

חמלניצקי ורוצחיו במזרח אירופה כמו פליטי ההרג של מלחמה 30 השנים במרכזה, היה נראה כי עליה המונית לא"י היא עתה ענין של פתרון קרוב להמוני בית ישראל. אך שבחאי צבי הכזיב. הוא הסתמך על חסד לאומים בלי להכשיר את הקרקע באופן מציאותי וחכליתי. השולטן העות'מני המוסלמי לא התכוון להיות נושא הדגל של היהדות אשר תכבוש חלקה שלטונית מנתח האמפריה המוסלמית. שבחאי צבי נאלץ להתאסלם כסמל להכרה בעליונות האסלם. הוא לא הבין את הפסי-כולוגיה הבסיסית של שליטים על נשלטים. כשלונו האישי גרם למשבר עמוק ביותר בין יהודי העולם, אשר רצו ברצינות להחליף את הגלוח המרה אשר הוכחה עתה כבלתי אפשרית, בחזרה לא"י.

3. ממסבר אימון זה במנהיגות אנושית ואישית זו, צמחה לדעתי האנטי-ציונות העקרונית בין מנהיגיה הרוחניים של הדורות הבאים ועד ליום הזה! אז היו התפילות היום-יומית של ערגה לציון למילים ללא כיסוי של מימוש ממשי, והרצון להגשמת החובן נאסר ממש על ידי חכמי היהודים בדורות הבאים! דת יהודית לחוד ומעשים לחוד, ביתוד מה שנוגע לרעיונות השיבה המעשית לציון הארצית. ציון וציונות הפכו לעגין שכרוח בלבד, לענין אסור במעשה של בן אדם יהודי. בו-זמנית החלו חלק מיהודי אירופה להתפרק מן המורשת היהודית מאחר ותקוותיה-תפילותיה הכזיבו. למה עוד להתפלל שוב ושוב על חזרה לציון כאשר הגשמת הרעון המבוטא יום-יום עשרות פעמים ע"י המאמין(?) אסורה על פי הדת היהודית?

האמנציפציה בין עמי אירופה היתה מעתה תוצאה ישירה משינוי האקלים הרוחני של יהודים החושבים בהגיון! זכויות אזרח כצרפתים, אוסטרים, גרמנים, אנגלים או פולנים היו פתרון מעשי וקרוב יותר מאשר חלומות על שיבה לציון אשר אסור להגשימם ע"פ מצווה רבני הקהילות, אדמורים והוגי דיעות. שומרי המצוות אסרו, פורקי מצוות הוציאו מסקנותיהם אף הם. מכאן צמחה גם ליבליזציה לחילוניות יהודית, אזרחית-מקומית ואנטי ציונית: אם יהדות דתית שוללת את ארץ ישראל כפתרון מעשי, מה לנו, לאזהבי מולדתנו החדשה ולתרבותה "המתקדמת והמקדמת אתנו" ולארץ ישראל?

מכאן ומכאן צמחו עתה ירושלים דאמסטרדם וירושלים דליטא! פליטי האינקוויזיציה הפורטוגזים ופליטי פרעות עמי אשכנז רחקו מעתה מירושלים דארץ ישראל ברוחם ובדאי במעשי התערותם והשתרשותם בארצות גלוינותיהם. להיות יהודי הוא מעתה "רק" ענין להשתייכות לאחת הכנסיות, לאחת הדתות. אם כך אפשר גם להחליף ולבחור בכנסייה אחרת, בדת יותר נוחה ויותרתכליתית כדי להשתלב בעם ובמדינה נותנת האזרחות השווה. אם ויתרו על כנסייה ודת בכלל, ויתרו על הקשר האחרון עם יהודים ויהדות. מכאן שנהיו לצרפתים יותר מצרפתים, לגרמנים יותר מגרמנים, לקומוניסטים וא-קאיסטים יותר מפולנים ורוסים!

5-במאה ה 19 הנ', לפני תקופת הציונות המדינית המודרנית, פרי מחשבתו של מחדש הציונות המעשית בנימין הרצל, עלו ארצה, ע"פ צו הערבה הציונית הדתית המקורית, יהודים מבוכרה, מרוקו ותימן. עליהם לא חלה מניעה כביכול דתית של איסור העליה, מאחר ולא הגיעה אליהם הריאקציה האנטי-ציונית; לא זו של רבנים ואדמורים

האשכנזים ולא זו של המתבוללים, המתרחקים מן היהדות הצרופה. לא היה קיים כלל בין יהודי ארצות האסלם מושג של דתיות או חילוניות, כפי שלא היה קיים ביניהם מושג שאפשר להיות יהודי אנטי-ציוני. שני עיוותי מחשבה אלה הם חוצרת גלותית יהודית-אירופאית, חרצו "אשכנזית".

בעיני הציונים הא-תיאיסטים שהחלו לעלות מאירופה המזרחית, עתה לאחר תכניתו המדינית של ב. הרצל, נחשבה עלייתם ממלעים יהודיים מקוריים, קרי "דתיים", עליה משיחית, לא ציונית. הבילויים באו עם ציונות של קומונות, חסרת שורשים יהודיים ואף מתנגדת להם. כל מה שנחשב בעיניהם כ"גלותית", התא המשפחתי המסורתי, קיום מצוה ממצוות בית אביהם, כל זה נדחה באופן קיצוני. המים הדלוחים של קיום בזוי בגלויות, נשפכו ביחד עם החינוך, הנשמה היהודית. רצו להיות "ככל העמים", קומוניסטים יותר מן הרוסים. מכאן קדושת העבודה העברית, להט עיבוד האדמה-סלילה הכבישים ומפריח השממה; הסיגוף הפיסי האישי, מסירות הנפש לבנין הארץ. הדת הרוחנית הוחלפה בדת ההגשמה העצמית והעבודה. היתה זו, לדעתי, ריאקציה פסיכולוגית כנגד הריאקציה הקודמת, האנטי-ציונית של יהודי אשכנז, הדתית מחד, הבורגנית-מתאזרת בגויים מאידך, ריאקציה מאכזבת שבתאי צבי. בכוח רצונם העז, שיפוטי לנפש היהודית האידיאליסטית והסוערת, בכוח הרצון והידיים, יצרו יש מכמעט אין. העבודה העברית הפרולטרית והחיוב שבה, והאנטי-קלריקליות, יבוא בולשביקי, והשלילה אשר בה.

גלי העליה החלוצית ממזרח אירופה לא"י הביאו במשך כ 50 שנה כ 330.000 יהודים חכליתיים ומעשיים, רובם אנטי-דתיים. כן עלו בשנות ה 20 וה 30 של מאה נ' זאת כ 107.000 יהודים מערב אירופים, סוחרים, אקדימאים, מדענים ובעלי מקצוע. רובם חילוניים בתפיסתם היהודית, אירופיאים יותר מיהודיים. היה מאבק מה על ההגמוניה התרבותית והמנהיגותית בין "הפולנים הגליציאים" לבין "היקים", בין הפרולטרית הקיבוצניקים לבין הבור-גנים העירוניים. הראשונים והרבים הכריעו את הכף במנהיגות, בניהול הממסד הפוליטי, ובחרבות המשא והמתן. שטח התרבות הושפע במדת מה מן המערביים.

לעומת שתי קבוצות אלה, באו באותן שנים כ 50.000 נפש מצפון אפריקה ועוד כ 55.000 מארצות מזרחה ודרומה מארץ ישראל. 105.000 יהודים אלה, מחוברים לשורשי האמונה היהודית ומצוותיה הדתיים, אשר ציונותם "המשיחית", בהיותה מבוססת על חפילות ישראל מיני קדם, היתה נחותה בעיני האשכנזים מדעה; יהודים אלה נדחקו לקרן הזוית של הממסד הארגוני והמשפיע של הישוב העברי המתחדש. הידע הטכנולוגי הרב יותר, היכולת המבצעית, המהפכנות התוססת, כאשר דת העבודה והתכליתיות משמשים תחליף לשורשים, נחנה עדיפות לאירופאים בשליטה על המוסדות העבריים: בסוכנות היהודית, בהגנה, ובהסתדרות העובדים. יהודי ערב, שהיו רגילים להיות בני חסות בארצות האסלם, קבלו עליהם את החסות ההסתדרותית והסוכנותית. כדבר התואם את הרגליהם מן העבר בגלוייחיהם, עתה בלבוש עברי.

אחרי השואה באירופה הגיעו ארצה עוד 306.000 יהודים ממזרח איר' ו 142.000 ממערבה. בסך 450.000 פליטים מאימת ההשמדה. לרובם אבדה האמונה עקב ניתוקם מעברם ו"הסחר הפנים" של אלוקי ישראל.

עם קום המדינה הועלה ארצה מארצות האסלם, 385.000 יהודים מצפון אפריקה, 260.000 יהודים ממזרח ומתימן, וביחד כ-750.000 יהודים, רובם קשורים במסורות יהודיות עתיקות, ובקיום אורחות היים יהודיים שורשיים. (ראה השלמות בעמוד 11)

עדיין היה רוב מסויים ליהודים האשכנזים על "חילוניותם" לעומת המזרחיים שומרי המסורת היהודית מתובלת בצביון המזרחי. אך כרגיל גררו הראשונים והרבים יותר את בני החסות המאוחרים יותר אל תפיסותיהם "המערביות המחודשות". זאת בעקב לגבי הנוער שקל לעוררו למרד במוסכמות מביח אבא.

אך כמו בכל אקציה חריפה, הריאקציה הפסיכולוגית בוא תבא. המאבק על עדתיות, בניגוד לרצון השליטים בממסד הארגוני והחינוכי הוא בעצם מאבק על הזכות להיות יהודי כמסורת אבותיך! הגם שהוא מנוגד לרצון למיזוג גלויות טבעי, סיבתו הוא הלהט הכפייתי הסוציאליסטי-החילוני, בו ניסו קובעי החינוך והחרבות להשכיח מבני חסותם את תרבות אבותיהם. אף החזרה בתשובה, זו אל החרדות וזו אל מסגרות פוליטיות-עדתיות-דתיות היא מסימני הריאקציה, וכל פסיכולוג יבין חופעה זאת.

גם המתחים "חילוניים-חרדיים" הם חוצאה של חשש מחד, וריאקציה מאידך. חילונים קיצוניים חוששים לאבד ההגמוניה האידאית שנראתה להם כעובדה נצחית. חרדים ודתיים מחוננים יותר מחקוממים נגד אפוסטרופסות שלטונית אנטי-דתית. זאת בעקב עקב כפיית נורמות יותר ויותר מתירנות לא-יהודיות באי-מוסריותם על הפרהסיה הכלל-יהודית. העדפת הנכרי במהותו, גורר ריאקציה מצד שומרי אמונים למהות היהודית. זו היא סיבת הקיטוב ההולך ומעמיק. לדעתי דרוש איזון, שילוב היהדות עם המעשיות, יהדות-ציונות, אמונה-מעש, נפש וגוף במעטפת אנושית אחת, ללא חלקיות, ללא הד-צדדיות.

לאחרונה אנו עדים לעליה מעטה, והיא רובה ציונית-דתית-מדעית, בעקב מארה"ב ומרוסיה. גם עליות הצלה היו לאחרונה, גם ופלא כשלעצמם, כמו זו מאחיופיה.

אך אנו עדים לצערנו לירידה כואבת, בעקב מבני הקיבוצים החילוניים ומחסרי שורשים יהודיים רוחניים, מעדיפי המסריאליזם העכשווי. האם שני ניגודים אלה לא פותחים עיני מנהיגינו הפוליטיים והחינוכיים?

4. גישות חיוביות ולא-חיוביות של בני א"י כלפי יהודי התפוצות החל מקום המדינה ועד עתה.

דוד בן גוריון, מנהיג עצמאות ישראל, רב זכויות הוא. אך כמו כל בן אדם, היו גם לו השקפות מוטעות. להלן שתיים, בהן טעה, לדעתי: א. בקבעו נמרצות, כי יהודי הגולה אשר אינם עולים ארצה, לא ציונים המה. אף אין להם להתערב בעניני מדינת ישראל. ב. בהביעו בפסקנות "כאילו" נבואית, כי בעודדור אחד לא יהיו יותר יהודים דתיים במדינת ישראל הסוציאליסטית.

בענין הראשון טעה, כי התברר מאז יותר ויותר, כי לובי יהודי חזק במרכז השלטון בארה"ב מקנה למדינת ישראל ערבויות חיוניות לקיומה. העדר לובי כזה בברית המועצות מטה את תמיכת הממשל באופן חד צדדי לצד העויץ והאויב אותנו. (כמובן יש הענין האידיאולוגי, אך במדיניות אין רק ענין זה שקובע.) עליה גדולה חשובה לנו, אך ברור היום שנחוצים לנו פעילים פוליטיים משלנו עם עורף ציבורי יהודי בעל משקל, כמו גם אז, בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה. לכן גם ציוני נלהב וחד משמעי כמוני, צריך לראות שני צידי המטבע של הקיום היהודי.

יהודי הגלויות זקוקים ליהודי ארץ ישראל לקיומם ועתידם הרוחני! יהודי ארץ ישראל זקוקים לתמיכתם המדינית של יהודי הגולה במרכזי השלטון העולמיים! זאת לקיומם הפיסי.

הרוחניות היהודית יכולה וצריכה להקבע בארץ ישראל ואינה יכולה וצריכה להיות מודרכת ממצואות של התבוללות של יהודי הגולה! וד"ל. כן היא לא יכולה ולא צריכה להיות מודרכת מאנטי-ציונות כביכול דתית, כי אף היא עיוותה של יהדות שלמה, ארץ ישראלית, כמקורה בא"י. העיוות נוצר כאמור לעיל בגלל הטרגדיה הנוראה של הוזה בלתי מציאותי ולכן מחעת. יהדות וארץ ישראל ממשית-גשמית-ארצית חד הם! לא אלה ולא אלה בגלות יכולים להיות קובעי המדיניות של מדינת ישראל, לא בתחום המדיני ולא בתחום היהודי-רוחני. אם הם רוצים חלק בקיומנו בא"י, עליהם לחמוך במדינת ישראל בידיעה של מגבלה טבעית זו.

בענין השני טעה בן גוריון, כי יהודים שומרי מצוות החורה מחרבים בדרך הטבע, כמצווה דתית, כמו כל המצוות של חובת הקיום הפיסי (ולא רק של המטפיסי). לא כן נוהגים יהודים חילוניים, המחנכים ומתחנכים להשגיות חומרית אישית עכשווית. אין מורשת העבר מחייבת אותם. לכן מכת הירידה מן הארץ היא חילוניות כמעט כולה. כך גם הנשירה של יהודי רוסיה. העליה דהיום מקורה בשאיפות ציוניות דתיות. מקורה מארצות עם טכנולוגיות ברמה גבוה וישראל מרויחה כפליים מכל משפחת עולים כזו: ברמה, כמו בפוטנציית הריבוי הטבעי של כזו. לסיכום: יש לקוות שאחרי מאבקי כוח והשפעה של הקצוות בחוכנו, אחרי החלשות של ריאקציות הודיות, יבוא תור האיזון והמיזוג הן של יוצאי גלויות שונות, והן של המסענים המנטליים השונים שאתם עלו ארצה.

כן יש לקוות שיהודי ארץ ישראל יבינו את תרומת יהודי הגולה לטובת מדינת ישראל (עובדה שנהירה עתה לרוב העם בציון) ויהודי הגלויות אשר אינם עולים ארצה ידעו כי מציון תצא תורת היהודים וכיצד יכול לא-יהודי להצטרף ליהדות, על פי כלליה מאז ומקדם. כמו שלא צריכה להיות כפיה בענייני אמונה על הפרט, כך לא צריכה להיות כפיה לא-יהודית על היהדות, על פי דגם מעורב נוצרי-יהודי מן הצלילות, תהיינה עשירות ותומכות בישראל כפי שהן.

על הפסיכולוגים לקחת חלק פעיל יותר בהבהרת התנהגויות חברתיות של רצון השליטה וההשפעה בתחומי החיים המנטליים, האידיאולוגיים, הפוליטיים-כלכליים והרוחניים, בחוכנו; ובהגדרת תחומי הפעילות וההשפעה בין יהודי הגולה לבין יהודי ארץ ישראל !!!

כל עוד קיומנו הלאומי מאוים ע"י לוחמי האסלם, אין לנו ברירה אלא לנהוג כחתול המוחקף ע"י להקת זאבים, הרוצים לטרפו. אם לא נוכיח נחישות הקיום, חוץ מאבק אף לתקופות מעבר לאורך חיים של דור אחד, אין לנו כאן סיכוי לקיום. קוצר הרוח שלנו בעוכרינו, כי פירושו אצל אויבי הקיום שלנו בא"י, אינו כי אנו חסידי שלום, כי אם שאנו חלושים, נפשית וקיומית. יהודי בגלות האמריקאית או האירופית אולי לא יבין אח מצבנו, כפי שאינו מורגל בגלותו ליהדות בהירה וחד-משמעית. לכן לא הוא יכול להציע לנו וללחוץ לא בתחום המדיני והצבאי, ולא בתחום היהודתי. זו דעתי הברורה. קריאת ביניים קיצונית נענתה שיגלד דעתו בניחותה בעת הדיון, אך ללא שימוש בביטויי גנאי, אשר מקומם אינו בחוג ברמה כמו זה, כאן. יהודים וצאצאיהם שבאו ארצה מארצות האסלם מבטאים יותר נחישות לאומית, כיהודית, מאשר יהודים וצאצאיהם אשר הגיעו ארצה, לפני השואה באירופה, מאירופה. זה אומר שלפנינו לא רק בעיה בין א"י לבין הגלויות, אלא אף שוני מנטלי-פוליטי בסיסי בהבנת קיומנו בא"י, לחוצים ע"י שליטה מוסלמית, לרוב קיצונית, מסביב. אין להכליל, אך מותר לראות מגמות, שמוצאות את ביטויין בהתארגנות פוליטית אף עתה, לאחר הבחירות. וברור לכל מתבונן ברצינות כי המתרבים ע"פ דרישות ההלכה היהודית מתרבים יותר מן החופשים ממנה.

ואסים כדור השואה הפיסית והרוחנית היהודית, כי העם היהודי, אם הפץ קיום הוא, צריך לזכור מדוע אנו "ישראל" בעינינו ובעיני עמים אחרים? ... כי עֲרִית עם אלוהים ועם אנשים וחוכל! (בהאשית) לנ-כט

אנו החיים במדינת ישראל נמצאים על המפגש בין שלוש מעצמות: המזרח המוסלמי - המערב הנוצרי - והצפון הסובייטי א-תיאיסטי! למה זה כך? לא עלי לחת על כך מענה. זו עובדה הסטורית יהודית מענינת, המחייבת מאבק או חס ושלום חידלון. דעתי לאפשרות הראשונה.

להעמקה בביטויי נא לקרא:

- חקר עמנו - השפעות של תרבויות זרות על חרבות ישראל, כגורם לפילוג בעם. מס. 6 תשמ"ה-1985
- הקשר בין יהדות לציונות וארץ ישראל, מס. 7 תשמ"ו 1986
- מסקנותי כצאצא של יהודים בגלויות שונות לקיומו ומהותו של עם ישראל. מס. 8 תשמ"ז 1987
- מה הם הלקחים מאבדן קהילות עתיקות וחדשות לעתיד הגלויות דהיום? מס. 10 תשמ"ח 1988.

דיון על ההרצאה הפסיכולוגיה של הקשר בין הישראלים ויהודי יוסף ברנעזמציע את עצמו לסדרת הרצאות בתפיסות פוליטיות ועל משנתו של ד"ר ויינינגר. המרצה הזכיר מושגים שונים, כגון דמוקרטיה, יהדות, מדינה. אין לערבב מושגים. למשל המושג מדינה זר ליהדות ואף מנוגד לה. בחו"ל ובגלות היא בעייתית ליהדות. מדינה יהודית היא בלבול של מושגים מנוגדים, סלט ממש. מדינה יהודית היא בלבול של מושגים מנוגדים במדינה אשר גם הדיון על "מיהו יהודי" הוא אבסורדי. יהודים, גם במוסד הפוליטי שלו יושבים גם א-תיאיסטים יהודים, גם לא-יהודים. הכיצד ידון גוף כזה על נושא הלכתי יהודי? המרצה מערבב מושגים ביולוגיים, יהודיים ומדיניים, אך לא התייחס לנושא הטריטוריאלי.

מרדכי בר יוסף: מזכיר אידוע מצעירותו. אחרי הנצלותו משלטון הונגרי גרמני הגיע כפליט לאזור כיבוש רוסי. על שאלת פקיד רוסי אמר שהוא יהודי. דודו אהו נמלט אז סטר לו על כך תוך בערה, והוא, מרדכי אז כבר בן 15 שנה. לתמיהתו, הסביר דודו: בגלות לאמר גלויות שאתה יהודי, חמיק הוא סכנת-חיים.

בן גוריון הצהיר בקונגרס הציוני בשנת 1936, כי עבר-הרדן המזרחי הוא א"י ואין לנו רשות לוותר על א"י למען עם ישראל ודורות העתיד. שאלתי היא, הכיצד דיתר ב 1948 אף על חלק ניכר של א"י מערבה לירדן? הרי אז כבר נוסד צ.ה.ל. והיה לנו נשק!?

ד"ר מרים רייטר צדק מניחה: לא היתה אז ברירה אחרת. בן גוריון חסף אז מה שהיה אפשרי בתנאים דאז. מרדכי בר יוסף: לו היה מסביר זאת כך, הצורך למדינה אף בתנאים המצומצמים, לשם קליטה מידית של פליטי השואה וכו"'.
ד"ר אריה בן יוסף: מזדהה עם גישת המרצה י.בן ברית. מצטט מדברי שני אישים, המרוחקים זה מזה בתקופתם וכן בהשקפותיהם הרחניות. רבי משה בן לוי שחי במאה ה 17 בא"י כתב: בא"י יש לשנות קטע התפילה... ותוליכנו קוממיות לארצנו לנוסח... ותוליכנו קוממיות בארצנו... עתה עלינו לחזור לנוסח הארץ ישראלי, לא רק להתפלל כך אלא לחוש כך, לנהוג כך. המרצה י.בן ברית הדגים לנו גישה זו כמסר של שריד הגלות שחי בישראל.

יצחק טבנקין, מנהיג סוציאליסטי של השומר הצעיר ספר ליגאל אלון חויה מן הכלא הרוסי: אסירים פוליטיים רוסיים שחקו בכלא בקלפים. אחד מהם הפסיד כל כספו. ברצותו להמשיך במשחק שכנע את מתחרהו, כי יש יהודי בין האסירים, ואם שוב יפסיד למנצח בסיבוב הבא, יפשוט מן היהודי אח מעילו ויתנו למנצח בסיבוב זה. קם טבנקין ואמר לשני הגויים: על מעילו היחיד של היהודי אחם לא השחקו קלפים! אחה מבין זאת, יגאל?

אין אנו צריכים לתת לגויים לשחק על חשבון המעיל היהודי שלנו!
אסור לנו אף להסכים שידברו רק על כך. אין להשתתף "במשחק" כזה.
ואסיים בדברי החכם הארץ ישראלי:.. ותוליכנו קוממיות בארצנו!
יוסף קורץ * אנו מגמגמים כלפי העולם ואין אומרים להם את
האמת של רוב העם. חסרה הסברתנו בעתונות העולם.
לו היינו שואלים עמים אחרים כיצד היו הם נוהגים
במקומנו, האם היו מוותרים על ארץ קסנטונת כמו זו
שלנו, לאומה הערבית שיש לה טריטוריות ענקיות?
הם, העמים כלל לא חופסים את מצבנו הגיאוגרפי-
הפוליטי, כי אין אנו מעמידים אותם במקומנו, במחשבתם.
משה רבנו, שגדל בין הגויים, דבר ברורות אל פרעה:
"שלח את עמי". אך שוטרי בני ישראל הבלותיים נבהלו
מדברים גלויים אלה, אשר במסתור נפסם הסכימו אתם,
אך פחדו לבטאם בגלוי. לכך כעסו עוד על משה שדבר
גם בעבורם: למה הבאשח את ריחנו בעיני פרעה?..
גם היום עלינו לאמר ברורות, כי זכותנו היא לחיות
בא"י כולה.

המרצה הזכיר את הקרוי "ליל הבדולח". נזכור שהכל
היה נראה נוצץ כבדולח ליהודים שם. אך במכה אחת
בדולח מתפוצץ לאלפי רסיסים, ולא נשאר מן הנוצץ אף
כי-הוא-זה. גם זאת יש לאמר בקול רם ליהודי הגלוינות
הנוצצות להם עתה.

סיכום מאת המרצה יוסף בן בריח: יוסף ברנע טוען שערבבתי נושאים
שונים. כן, כן עשיתי, כי ביהדות המקורית, לא זו אשר יוסף ברנע למד
או שמע עליה לצערי, ביהדות אין הפרדה בין כנסיה(דת) לבין חיים
מעשיים בכל תחומי החיים. מכנה זה הוא נוצרי, אך לא יהודי. ילמד
נא הטוען תורה ויראה את מצוות החיים המעשיים שם, שהם כ 78% מן
המצווה עלינו. זהו המסר אותו ניסיתי להעביר. אין זה "סלם" כי אם
תורה ישראל השלמה, המקיפה את החיים כיחידה אחת. צר לי על כי לא
שמע על כך. ראוי להשכיל, ולא להתנגד להשכלת אמת.

מרדכי בר יוסף חוהה על ויתוריו המפליגים של ד. בן גוריון המנוח.
אומר לו מנסיוני הצהלי מאותם ימים: לא היה לנו נשק, כי אם בצמצום.
במחלקתי העברנו מעט הרובים שהיו ביחידה שלנו מיד ליד. מי שיצא
לפעולה קבל רובה מזה שחזר זה עתה מפעולה קודמת. כך היה בראשית
מאבק המדינה על קיומה הראשוני! בן גוריון ידע היטב על איזה
חחום גיאוגרפי נוכל להגן בפועל. הוא פעל כריאליסט מדיני וצבאי.
אזכיר שוב את ענין תחומי המחיה הטבעיים אשר נאבקים עליהם.
בן גוריון פעל ע"פ אינסטינקט החיים בתוספת ידע ריאליסטי וניחוח
המציאות דאז. עלינו היום להשחמש בחושים טבעיים אלה חוץ ניצול
כוחנו, המוכר בעולם, ולא להיות כיהודים בגולה הנבהלים מכל קול
כעלים נדפים ברוח, בהיותם זרים בתחום המחיה של מדינה לא להם.
אם חפצי חיים עצמאיים בא"י אנו, עלינו להאבק על קיומנו כאן.
למעשה אין לנו ברירה כלל. אשליות ואוטופיות אינן סימן היכר
של אינטליגנציה עם חידה ויצר ק י ו ס נורמלי וטבעי !!!

רשימת ההרצאות בשנת תשמ"ט

- 1. שוללי הגולה ומתייביה - מדינת ישראל
והעם היהודי.
- 2. הקשר והיחס בין הישראלים ויהודי החפוצות.
3. הרעיון המשיחי מבחינה פסיכולוגית
והגשמתו.
- 4. הכרזת מועצת אש"ף באלז'יר והשפעתה על
מדיניות ישראל.
- 5. תיאודור לסינג ויחסו לשנאה העצמית
המתמסכת עד היום הזה.
- 6. מבט חדש על חינוך הילדים טעוני סיפוח
בהקשר עם סיווג הגלויות.
- 7. תפיסת הזהות היהודית בקרב סטודנטים -
כפי שבאה לידי ביטוי בסדנא של דינמיקה
קבוצתית.
- 8. יחס הקוויקרים האמריקנים לפליטים
בתקופת השואה ולאחריה 1952-1933.
- 9. הדמוקרטיה באספקלריה של חכמי ישראל.
- 10. הידוק הקשרים בין ישראל והחפוצות -
מבט פסיכולוגי - חברתי וציוני.
- 11. מוסר וכוח בתנועה הציונית.
- 12. הסברת המושג "הלא-מודע" - התורשה
הקיבוצית, לפי יונג, ומשמעותה לקיום
העם היהודי.

- אלכסנדר מנור
יוסף בן-בריה
- ד"ר אריה בן-יוסף
- מרדכי בן-פורח
- הרב ד"ר צבי עזריח
- פרופ' שרה סמילנסקי
- ד"ר דן בר-און
- ד"ר שמואל בן-דוד
- פרופ' חיים בניזי
- ד"ר אברהם סוקניק
- פרופ' שמעון הרמן
- פרופ' אהוד לוז
- ד"ר גוסטב דרייפוס

תיקון טעות

ב- הוברת מס' 2, הוצאת "חקר עמנו", תמ"ח, עמ' 14 :
"הועידה בקטוביץ היתה בשנת 1884 (ולא ב-1897) ועסקה לא ביידיש
אלא היתה ועידת 'חובבי ציון'. יתכן שמר יוזליט החכוון לוועידת
צ'רנוביץ שעסקה ביידיש".

מאח
יוסף כרוסט -
עורך "האומה"

ועד המכון מודה לו.

קורא נכבד
אנו מחכבדים להגיש את ההרצאה של
יוסף בן ברית (השניה בשנת תשמ"ט).

כל ההרצאות מודבסות בחוברות ותרוכזנה
בתיק מיוחד בסוף שנת תשמ"ט.
בברכה
המערכת

Lodge of B'nai B'rith
STUDY OF OUR PEOPLE
(Institute for the Study of the Psychology
of the Jewish People in Israel and Abroad)
In the name of
Prof. ARIEH TARTAKOVER
Founded in Tel-Aviv, in 1977
8, Maaleh Hazofim, Ramat-Gan.
Israel - 52483
Tel. 722752